

rodnega središča za raziskovanje tradicionalnega lutkarstva (Centre international pour l'Étude de la Marionnette Traditionnelle) s sedežem v Lyonu, kjer že imajo Mednarodni lutkovni muzej.

Raziskovalno središče naj bi skrbelo za ohranitev tradicionalnega lutkarstva, naj bi podpiralo primerjalni študij tega lutkarstva s publikacijami in drugimi primernimi sredstvi (zlasti z osrednjo kartoteko in osrednjim arhivom i. pod.) in naj bi — ne nazadnje — pospeševalo prijateljstvo med vsemi, ki se aktivno bavijo s tradicionalnimi lutkami ali jih samo raziskujejo. Kongres je tudi izrazil želje: naj bi javna oblastva podprla tradicionalne lutkarje v njihovem težavnem položaju, nadalje, naj bi se tudi vnaprej prirejali podobni kongresi s študijskimi nalogami, naj bi se ustanovila posebna revija, namenjena raziskovanju tradicionalnega lutkarstva, naj bi Središče navezalo tesne in prijateljske stike z UNIMA in z International Association for Theatre Research in še poiskalo možnosti, da se vključi v UNESCO.

Raziskovalno središče naj bi se organiziralo v letu 1959 in naj bi v istem letu priredilo tudi drugi kongres.

Résumé

EN MARGE DU 1er CONGRÈS INTERNATIONAL DE LA MARIONNETTE TRADITIONNELLE A LIÈGE

L'auteur souligne l'importance de ce Congrès et la part que notre folklore a pu y contribuer par la marionnette folklorique des territoires slovène et croate («lilek»). Il explique la notion de marionnette «traditionnelles» et y distingue des marionnettes purement «folkloriques» (lilek, Karagheuz, Karaghiossis, Wayang, etc.) et celles qu'il appelle «historiques», c'est à dire plus ou moins récentes (Punch, pupi, Guignol et camarades, Kasperl, Tchatchès, Kašpárek, etc.). C'est à la dernière heure qu'on s'est résolu à procéder au sauvetage de la marionnette traditionnelle et à la soumettre à des recherches systématiques. Les communications du Congrès, l'exposition et les spectacles du festival ont été une splendide ouverture de l'activité du «Centre international pour la recherche de la marionnette traditionnelle» dont la création fut votée à l'unanimité et dont l'activité devrait s'inaugurer, à Lyon, en 1959.

FOLKLORISTIKA NA SVETOVNEM ZBOROVANJU SLAVISTOV V MOSKVI 1958

1

Dagmar Klímová

V dneh od 1. do 10. septembra 1958 je bilo v Moskvi četrto mednarodno zborovanje slavistov. Zborovanja se je udeležilo okoli dva tisoč pet sto strokovnjakov z vsega sveta. Zborovalci so se porazdelili na dve sekciji, na lingvistično in slovstvenozgodovinsko. V slovstvenozgodovinski sekciji je imela svoje mesto tudi podsekcija za slovansko ljudsko ustvarjalnost, dragocene pobude pa so folkloristiki prinesla tudi druga področja. Tako je v podsekciji za slovansko dialektologijo predaval madžarski lingvist J. Sípós o »Vlogi ljudskih pesmi pri študiju historične dialektologije«, pri čemer je izhajal iz folklorne gradiva. Po metodični strani je bil folkloristiki blizu poljski prispevek J. Gajka »Pomen etnografskega kartografiranja za slaviste«. V slovstvenozgodovinski sekciji so se dotikala folkloristične teorije in metodike tudi predavanja v podsekciji za zgodovino starih slovanskih slovstev do 17. stoletja in v podsekciji za stilistiko.

V folkloristični sekciji je zborovalo okoli sedemdeset stalnih udeležencev, povedanih pa je bilo enajst referatov (dva še na plenarnih zborovanjih) in okoli šestdeset diskusijskih prispevkov. Diskusijski prispevki so bili posneti na zvočni trak in bodo na razpolago naknadno. Razen danskih prispevkov ter bolgarskega prispevka so dobili udeleženci referate tudi v separatih.

Pregled folklorističnih referatov: 1. septembra: C. Stief (Danska): Odnosi med ruskim letopisom in ljudskim epom; — 2. septembra V. M. Zirmunskij (Leningrad): Epika slovanskih narodov in problematika primerjalnega študija epa; — 3. septembra: P. G. Bogatyrev (Moskva): Nekateri naloge primerjalnega študija slovanskega epa; C. Vranska (Bolgarija): Značilnosti bolgarskih in srbskih hajduških pesmi; M. Braun (Nemška zvezna republika): Jugoslovanski ep in zgodovinska resnica; — 5. septembra: V. J. Propp (Leningrad): Osnovna razdobja v razvoju ruskega junaškega epa; A. Stender-Peterson (Danska): Problematika zbornika Kirše Danilova; S. Pírková-Jakobson (ZDA) Problemi slovanske obredne folklorije;¹ M. F. Rylskij (Kijev): Ukrajinske dume in zgodovinske pesmi; A. Melicherčík (Bratislava): Specifičnost umetniške podobe v folklori in njena problematika;² K. Dvořák (Praga): Problematika odnosa med ustno književnostjo in slovstveno tradicijo;³ A. Závodský (Brno): O odnosu ljudske in knjižne literature, posebno pri Petru Bezruč;⁴ — 6. septembra: P. D. Uchov (Moskva): Neizdane pesmi iz zbirke P. Kirjejevskega.

Pripravljalni odbor zborovanja je predložil 1956 slavistom 36 vprašanj s področja slovstvene zgodovine, med njimi pa so bila zadnja štiri vprašanja posvečena problemom ljudskega slovstva. Prispevke o teh problemih so združili v zbornik, ki ga je dobil vsak udeleženec zborovanja kot del gradiva.⁵

Na vprašanje 33 — *V čem je bila žanrska diferenciacija v epski tradiciji slovanskih narodov* — je odgovoril V. N. Putilov iz Leningrada. Na vprašanje 34 — *Kakšne so posebnosti v umetniškem jeziku in v izraznih sredstvih slovanske ljudske poezije, kakor se izražajo v njenih različnih žanrih (obče slovanske in narodne poteze)* — sta odgovorila P. G. Bogatyrev iz Moskve in A. P. Jevgenjeva iz Leningrada. Na vprašanje 35 — *Kaj primerjalni zgodovinski študij slovanske folklorije lahko prispeva k ostvaritvi zgodovine ljudskega slovstva Slovanov* — so odgovorili C. Vranska iz Sofije, K. Horálek iz Prage in V. M. Zirmunskij iz Leningrada. Na vprašanje 36 — *Kaj kartografiranje folklorije slovanskih narodov lahko prispeva k razčiščenju vprašanja o nastanku, zgodovini in sedanjem življenju plodov ljudske ustvarjalnosti* — so odgovorili P. G. Bogatyrev iz Moskve, C. Vranska iz Sofije in V. M. Zirmunskij iz Leningrada. Dalje je uredništvo uvrstilo v zbornik še nadaljnje tri folkloristične prispevke, ki ne odgovarjajo naravnost zastavljenim vprašanjem, a po svoje bogate problematiko folkloristike: V. P. Adrianova-Peretc iz Leningrada je spregovorila o *Problemu poetike srednjeveških slovanskih slovstev*, F. A. Rubcov iz Leningrada o *Problemu povezanosti besednega slovstva z glasbo, koreografijo in obredi*, A. M. Astahova iz Leningrada ter L. S. Špatajev pa o *Problemu odnosov med ustnim in pisanim slovstvom pri slovanskih narodih*.

¹ Tiskano v zborniku »American Contributions to the Fourth International Congress of Slavists«, Mouton et Co., 's-Gravenhage: *Some Symbols in Slavic Ritual Folklore: The Whitsun Ride of Kings*; separat s češkim povzetkom.

² Tiskano v zborniku »Československé přednášky pro IV. mezinárodní sjezd slavistů v Moskvě«, Nakladatelství CSAV, Praha 1958: *K problematice specifičnosti umeleckého obrazu v folklóru*, str. 389. sled.

³ Tiskano v časopisu »Česká literatura 1958, 3, VI: O předpokladech studia vlivů lidové slovesnosti na literaturu, str. 288. sled.

⁴ Tiskano v zborniku »Československé přednášky...«, str. 403. sled.

⁵ IV. meždunarodnyj sjezd slavistov. Sbornik otvetov na voprosy po literaturovedeniju. Izdatelstvo AN SSSR, Moskva 1958; folklorni del, str. 255—291.

Ceprav je pripravljajni odbor postavil vprašanja, ki so se dotikala zelo široke problematike, se je glavno zanimanje zborovalcev v folkloristični podsekciji vedno znova vračalo k tradicionalnemu področju slovanskih folklorističnih študij, k epiki in njenim umetniškim sredstvom. Zelo veliko je bilo govora o stalnih epitetih in o drugih nadrobnostih iz stilistične zakladnice posebno v ruski epiki. (O tej problematiki so vsebovali mnogo dragocenih pobud posebno vsi prispevki P. G. Bogatyreva.) Udeleženci diskusije so dobili na primer natančnejšo razlago, kaj pravi teorija o izviru imena »rečica Smorodinka« v ruski ljudski poeziji ali kaj pomeni ustaljeno poimenovanje Ukrajine kot »kraj veselje«. Nekaj kratov so se diskutanti dotaknili pomembnega vprašanja o razmerju pogovornega jezika in jezika folklornega slovstva, posebno še vprašanja o arhaičnih besedah in zvezah. Za razpravljanje o vprašanjih slovanskega epika je bil k prvotnemu programu dodan še en ves delovni dan, sicer pa so svoje prispevali k problematiki folkloristike tudi drugi kongresni dnevi. Posebno ukrajinska folkloristika se je na zborovanju usmerila skoraj izključno na študij epskih oblik, zakaj zanimanje za ta vprašanja je podnetila nedavna konferenca o ljudskem epu v Kijevu 1956.⁷ Na zborovanju je oživil stari spor o ožjem ali širšem pojmovanju epike. Nekateri prištevajo k epiki samo obsežne ustvaritve, kakor so ruske byline ali srbski junaški ep, drugi pa tudi drobne lirsko-epske oblike, kakor so ukrajinske dume ali zahodnoslovanske balade. Ukrajinska folkloristika posveča posebno pozornost vprašanju o sodobnem življenju dum, to je vprašanju, kako se stare teme preživljajo in postopoma dobivajo socialistično vsebino. Diskutanti so pravilno pokazali na dejstvo, da je doba razvoja epike minila. Vsako razdobje družbenega razvoja doživi v folklori svojo podobo življenja (Uchov). Številne in tehtne so bile razprave o tem, kako se metodično pravilno lotiti tako imenovanega zgodovinskega študija folklore; ta študij se namreč ne sme poenostavljeno spremeniti v navadno zgodovino slovstvenih zvrsti. Zanimanje za ep je pokazalo tudi veliko število diskutantov o referatu danskega slavista Stendera-Petersena; z nadrobno stilistično analizo je skušal bliže določiti urednika prvega zbornika ruskih bylin Kirša Danilova. Enako sta zbudila veliko pozornost tudi druga prispevka s področja študija ljudske epike, prispevek Zirmunskega in prispevek Proppa. Proppovo pojmovanje junaškega epika nam je znano iz njegove nedavno izdane publikacije.⁸ V njej podaja periodizacijo skladno z razdobji politične zgodovine. O tej razvrstitvi je diskutirala leningrajska folkloristka Astahova, in sicer o zadnji dobi Proppove periodizacije, o dobi tako imenovanega socialističnega varovanja epika; na osnovi svojih izkušenj s terena primika začetek te dobe bliže k sedanosti. Na kongresu je referiral Propp o vprašanju iz folkloristike, namreč o starejših pojmovanjih periodizacije epika v ruski folkloristiki. Obširni referat Zirmunskega (v plenumu) si je prizadeval obvladati snov res v občem merilu. Za periodizacijo epike je skušal najti poteze, skupne vsemu ljudskemu slovstvu. Iskal je, kaj veže v motivu, kompoziciji in izraznih sredstvih folkloro iste epohe, ter razbral okoli dvajset primerov, ki si jih je prizadeval vsestransko overiti in iz njih kolikor mogoče kritično izvajati obče zakonitosti. Njegov referat je obenem tudi kritično povzemal izsledke najnovejše zahodne folkloristične literature. Njegova teoretična izvajanja o natančnejši določitvi primerjalne metode v folklori so izzvala v podsekciji za ljudsko ustvarjalnost velik odmev. Zirmunskij si prizadeva, da bi bila primerjalna metoda postavljena na tako teoretično osnovo, da bi ustrezala sodobni znanstveni problematiki in svetovni znanstveni ravni. Izhodišče njegovih nazorov predstavlja ugotovitev, da se motivi, teme in cèle snovi pri posameznih narodih pogostoma lahko ujemajo samo

⁷ Prim. zbornik *Istoryčnyj epos shidnih slovjan*, Kyjiv 1958.

⁸ V. P. Propp: *Russkij geroičeskij epos*, Izd. leningradskogo universiteta, 1955.

po naključju, da izvirajo iz podobnega družbenega okolja; resnično genetično povezanost dokažemo lahko samo v omejeni meri. Zirmunskij razlikuje štiri aspekte primerjalnega zgodovinskega študija ljudske poezije. Prva stopnja je preprosto primerjanje dveh literarnih pojavov, ustrezno tako imenovani sinhronični analizi v jezikoslovju. Druga stopnja je zgodovinsko-tipološko primerjanje, ki razlaga ujemanje pojavov, ki med sabo niso genetično povezani. V zgodovinsko-tipološkem primerjanju tiči po mnenju Zirmunskega jedro sodobne metode raziskovanja; prepričan je, da vsako dobo označujejo neke poteze, ki jih je mogoče razpoznati ne samo na družbenem področju in na področju gospodarske strukture, ampak tudi v literaturi. Teza o tipološkem ujemanju ne izključuje možnosti direktnih kulturnih in slovstvenih vplivov. Tretji način je metoda pravega genetičnega primerjanja; po Zirmunskem ima, drugače kakor v jezikoslovju, v folkloristiki samo postranski pomen. Končno je mogoče v folkloristiki tudi primerjanje, ki ugotavlja genetične zveze med pojavi na osnovi kulturnih odnosov, vplivov in zvez, ki so jim prvi pogoj zgodovinska bližina narodov in družbene danosti.

Z drugega stališča se loteva vprašanja primerjalnega zgodovinskega študija v folklori K. Horálek v prispevku, tiskanem v kongresnem zborniku (Otvety na voprosy No. 35). Navaja, kakšni konkretni metodični pogoji so potrebni za sistematični primerjalni študij. To je predvsem sistematizacija rokopisnega gradiva v slovanskem merilu. Dalje preverjanje razdelitve slovanskega ozemlja na folklorne skupine; delitev na zahodne, južne in vzhodne Slovane v folklori ne ustreza mejam narečij. Računati je treba tudi z neločljivimi sosedi, posebno Nemci in Madžari.

V današnji folkloristiki se splošno čuti potreba po oblih teoretičnih delih. Izdelati občo teoretično bazo za ta in oni problem, si je na moskovskem zborovanju prizadevalo še nekaj drugih avtorjev. Zahodnonemški slavist M. Braun je imel referat, v katerem je obdelal dovolj podrobno eno izmed zelo važnih vprašanj o študiju ljudske epike, namreč vprašanje o zgodovinski verodostojnosti folklorne ustvaritve.* Način, kako ljudska epska poezija upodablja zgodovinska dejstva, je imenoval »simbolični realizem«, zakaj stvarnost se v epskih pesmih po nekih zakonitostih namerno stilizira. Pri iskanju oblih načel teh zakonitosti Braun zelo pravilno poudarja, da tega vprašanja ni mogoče rešiti pavšalno. Od prvih pravil je odvisna ustvaritev fabule dejanja, od drugih tipi junakov, od tretjih družbeno ozadje in kulturno-zgodovinske posameznosti. Po svojih izkušnjah z jugoslovansko epiko prihaja Braun do zaključkov, da je kulturnozgodovinske podrobnosti iz vsakdanjega življenja mogoče imeti praviloma za zgodovinsko zveste. Označevanje junaka zelo zapada posploševanju, tipizaciji. Najtežje pa je vrednotenje opisanih dejstev. Ljudska poezija veliko pogosteje slika to, kar naj bi se bilo zgodilo, kakor to, kar se je dejansko zgodilo. Idejni namen ima prednost pred zgodovinsko verodostojnostjo. Braunov referat prinaša vrsto posameznih pobud, ki so dragocene. Tako na primer opozarja na to, kako težavno je dokazati resnično genetično zvezo med podobnostmi v folklori. O tem pravi: »Celó v takih primerih, kjer se ne skladajo samo posamezni sujeti in posamezni elementi, temveč tudi cele verige motivov, celo tedaj ni mogoče reči, da je odvisnost dokazana.« Tako Braun spet z drugega stališča kaže na pomembnost tez Zirmunskega o razlikovanju tipoloških in genetičnih zvez in na pomanjkljivost starejše primerjalne metode, ki je pogosto operirala zgolj s naključnimi ali zunanji skladnostmi. (Teh vprašanj se je dotaknil tudi Horálek

* Prof. Braun je o tem vprašanju govoril že na zborovanju folkloristov Jugoslavije v Crni gori septembra 1956: *Pojam »stilizacije« u narodnoj epici*. V zborniku predavanj — Tretji kongres folklorista Jugoslavije, Cetinje 1958, str. 340 — pa je bil žal objavljen samo kratek povzetek. (*Opomba uredništva.*)

prispevek v »Otvetah na voprosy«, v uvodu pa tudi Dvořákov referat.) Druga koristna drobna Braunova pripomba je njegovo opozorilo na zelo zoženi krog zanimanja, ki ga ima ljudski kolektiv: »epski kolektiv (to je kolektiv pripovedovalca in njegovega poslušalstva) je do skrajnosti egocentričen«.

V teorijo sta bila usmerjena tudi dva izmed češkoslovaških prispevkov. A. Melicherčík⁹ je obdelal važno obče vprašanje o specifičnosti folklore. Kako težavno je to vprašanje, je pokazala diskusija; ker nimamo izdelane obče poetike vsaj v vseslovanskem merilu, je težavno določati specifične poteze nacionalne folklore. Bogatyrev je na primer za simbolično lirske krajsavo, ki jo štejemo za češko narodno specifičnost, navedel vzporednice iz drugih slovstvenih zvrsti v ruski ljudski poeziji itd.

K. Dvořák je v svojem prispevku zelo pravilno pokazal na dejstvo, kako netočno in enostransko smo se lotevali vprašanj o odnosih med literaturo in folkloro. Problematiki je treba dati trdno občo osnovo, zavedati se predvsem, za kakšne medsebojne stike gre, da ne zadostuje že golo ujemanje oblike same ali ujemanje sujeta samega, ampak je treba iskati tudi notranje idejno ujemanje.

K problemu o odnosih med literaturo in folkloro je izven vprašanj, ki jih je predložil pripravljalni odbor, prispevala svoje Astahova iz Lenigrada (Otvety na voprosy, probl. 9. D). Astahova navaja konkretna posamezna vprašanja, ki jih proučuje na tem področju sovjetska znanost: stiki staroruske literature in srednjeveške lirske poezije; študij staroruskih spomenikov, v katerih so zapisana dela ljudskega slovstva, pa se ustno niso ohranila; študij posebnih staroruskih zvrsti, kakor so »poveste«, »istorija« in »skazanije«, ter študij vprašanja, kako so se prevzemale pesmi iz literature ter pravljice iz tiskanih virov v drugih pokrajinah.

Problema stikov literature in folklore se je dotaknil tudi K. Horálek (Otvety na voprosy No. 35). Pravilno je pokazal na dejstvo, da je delež vzajemnih vplivov literature in folklore v različnih slovanskih deželah različen.

Tudi Žirmunskij se je v svojem odgovoru na 35. vprašanje dotaknil problema širših odnosov, med tem tudi metode pri raziskovanju ljudske poezije. Opozoril je na to, da na študij stare dobe ljudske epike nehoti prenašamo vprašanja čisto književne kritike.

Osnova prispevka ameriške folkloristke S. Pirkove-Jakobson je moravsko-slovaški običaj o »ježi kraljev«. Pridelitev tega prispevka v folkloristično podsekcijo je praktično rešilo pereče vprašanje sodobne folkloristike: kam uvrstiti študij navad. Ta študij je dolžnost etnografa in folklorista, kar je pokazala tudi diskusija, kjer sta nastopila Tokarev kot etnograf in Čistov kot folklorist. Avtorica je postavila svojo študijo na drzno misel, da je ježa kraljev po svojem izviru prastara navada iniciacije, s katero se je v starih družbenih oblikah uvajal deček v družbo odraslih. Avtorica, ki je delala nekaj mesecev na terenu, je nabrala pri Južnih Slovanih obsežno primerjalno gradivo, kot vzporednice pa pritegnila podobne navade primitivnih narodov. Za moravsko področje se je avtorica kajpada morala zadovoljiti z razmeroma mladim in večidel le zunanje opisnim zapisom te navade, kakor ga je zajela češka narodopisna literatura na začetku našega stoletja. Navada ima za seboj sto in stoleten razvoj in se je postopoma prilikovala različnim potrebam družbe. Avtorica si ni zastavila vprašanja o naknadnih nanosih te navade, ampak je presojala vse posamezne oblike obreda, kakor se je ohranil do današnjega dne, z zrelišča, kakšno funkcijo je obred imel v predpostavljeni prvotni dobi. Zato sta ji diskutanta očitala predvsem, da svojega gradiva ni obravnavala z zgodovinskega stališča.

⁹ Dela češkoslovaških folkloristov so bila tiskana v češkoslovaških publikacijah (prim. spredaj podatke v seznamu referatov). Zato jih tu navajam zgolj v kratkem povzetku.

Iz včasih ozkega okvira tradicionalne slovanske folkloristike, ki do današnjega dne kaže, kako je do nedavnega spadala k slovstveni zgodovini, so razen navedenega prispevka o »ježi kraljev« uhajali le redki prispevki, tiskani v zborniku »Otvety na voprosy«. Tako je F. A. Rubcov iz Leningrada v svojem prispevku (n. d., probl. 8 D) *Povezanosti ustnega slovstva z glasbo, plesom in obredom* prikazal zanimiv ilustrativen primer, kako neizrabljene so doslej ostale možnosti za primerjalni študij v vseslovanskem merilu. Rubcov je navajal primer beloruske svatovske pesmi z napevom slovesnega značaja, ki se javlja pri drugih Slovanih tudi pri koledah in pri drugih tipih pesmi z različnimi besedili, toda z isto funkcijo. Ujemanje pri napevih vidi avtor predvsem v intonaciji in ne v ritmični strukturi.

Eno izmed perečih vprašanj današnje slovanske filologije je vprašanje uporabljanja *kartografske metode*. Kartografiranje v dialektologiji in lingvistikah je bila posvečena razmeroma precejšnja pozornost. To vprašanje so si zastavili kot eno izmed štirih problemov tudi folkloristi (v zborniku »Otvety na voprosy« kot št. 36). Zelo kritično stališče do te metode je zavzel Žirmunskij. Ob primeru nemškega etnografskega atlasa iz 1937 je pokazal, kako omejena more biti uporaba kartografske metode. Dalje se pesmi in pripovedke ne širijo tako enakomerno kakor jezikovni pojavi, ker jih prenašajo individualni nosilci, pogosto čisto po naključju in na velike razdalje. Za kartografiranje so primerni le nekateri izbrani pojavi, in sicer taki, ki imajo kolikor mogoče obči in ustaljen značaj. Iz etnografije: bivališča, oblačila, orodje, nekatere splošne navade in verovanja. Iz folklore: nekateri tipi pesmi. Dodaja konkreten primer: pri dveh tipih balkanske snovi, ženin-mrlič in zidanje mostu s človeško žrtvijo, bi edino kartografska metoda pokazala natančno mejo obeh tipov.

P. G. Bogatyrev šteje kartografiranje v folklori za važno, vendar ne sme biti mehanično prenašanje pojavov na papir, temveč zmerom pretehtano mapiranje skupine pojavov, ki so med seboj v zvezi. Kakor besedne ustvaritve, kjer nastopajo bajna in demonološka bitja — gre za nekatere »byličky« in balade — tako je treba hkrati zasledovati, kako se razširjajo ta bitja sama, in zasledovati njihova imena. (Večkrat ima isto bitje na različnih področjih različna imena, na primer vodnar, drugod pa nastopajo pod istim imenom različna bitja, na primer rusalka.) Obredne pesmi je mogoče kartografirati edino hkrati z ustreznimi družinskimi in letnimi navadami. Pesmi je treba kartografirati vedno skupno z napevom (to bi potem potrdilo ali zavrglo tezo Kolesse, da se takoj spremeni besedilo, brž ko se spremeni napev). Mogoče je kartografirati posamezne in sicer pravljice, kakor so to pokazala nekatera zahodna dela (Anderson: *Der Schwank vom alten Hildebrand*, idr.). Prav tako je po mnenju Bogatyreva mogoče z uspehom kartografirati začetke in konce pravljic in nekatera njihova ustaljena mesta. Pomembno se mu zdi mapirati ljudska poimenovanja folklornih vrst. Tudi mapiranje občin junakov ljudske poezije, kakor so Stjenka Razin, Jánošík, Kralj Matjaž idr., bi prineslo zanimiva dognanja. Končno misli, da bi bilo mogoče mapirati razširjenost različnih žanrov in pokazati, kako en žanr pozira drugega, na primer pravljica balado ipd. Enako bi bilo poučno mapirati folkloro po razdobjih, 18. stoletje, 19. stoletje, sodobnost ipd.

Podroben opis tematike, kakor se je razgrnila pred udeleženci moskovskega zborovanja, je vsaj deloma pokazala neizmerno široko polje slovanske folkloristike, ki še vedno čaka na obdelavo. Doslej ni bila dokončana niti sinteza ljudske epike, ki jo obravnavamo že nad sto let. Zato je zaključni sklep zborovanja folklorne podsekcije izzvenel v tem smislu, da naj se podpriste discipline, ki so bile do današnjega dne negovane v vseslovanskem merilu. Prihodnje zborovanje slavistov, ki bo 1964 v Sofiji, naj se na področju folkloristike osredotoči na liriko, na vprašanje poetike in obče teorije.

Iz rokopisa prevedel Viktor Smolej

Haralampije Polenakovik'

Za rabotata na Četvrti medjunaroden kongres na slavistite, što e održan od 1.—10. IX. 1958 godina vo Moskva, objaviv referat: »Četvrti medjunaroden slavistički kongres«, vo spisaniето »Razgledi« (Skopje, godina I, serija III, br. 3, noemvri 1958, 287—308). Vo referatot govorev voopšto za rabotata na Kongresot, a vo ovaa beleška bi sakal da kažam nekolku zbora od delno za rabotata na potsekcijata *Slovensko narodno tvoreštvo*.

Jugoslovenskite slavisti, što se bavat so izučuvanjeto na folklorot na narodite na FNRJ, za ovoj Kongres bea prijavile nekolku referati: 1. S. Matić, Izučuvanje razvitokot na srpskohrvatskiot naroden epos od epohata na turskoto ropstvo; 2. S. Nazečić, Problemot na deistorizacijata vo srpskohrvatskata narodna poezija; 3. Ž. Mladenović, Istoriografskata škola za izučuvanjeto na srpskohrvatskata narodna poezija (site tri predavanja predvideni za 3. IX.); 4. M. Pantić, Nepoznat zbornik na stari srpskohrvatski narodni pesni (XVI—XVII v.) od V. Bogišić (predavanjeto beše predvideno za 6. IX. 1958 god.); 5. Jovanović, Za lažnoto narodno tvoreštvo: postanokot, karakter i ponatamošnata istorija na apokrifnite tekstovi (predavanjeto beše predvideno za 5. IX. vo potsekcijata: Istorija na slovenskite kniževnosti [do XVIII v.] i nivnite vrski). Site ovie referati ne bea održani poradi neodadjanjeto na referentite na Kongresot.

Od jugoslovenskite slavisti vo rabotata na potsekcijata: Slovensko narodno tvoreštvo učestvuva profesorot Bratko Kreft i potpišaniot. Potpišaniot beše postojano člen na prezidiumot i pretседavaše na edna od sednicite. Vo ovaa potsekcija bea održani niza interesni referati i imaše mnogu plodna diskusija po poedinite referati što bea čitani porano vo rabotata na sekcite i što bea čitani vo ovaa potsekcija. So svoje referati, odnosno diskusii vo rabotata na ovaa potsekcija učestvuva poznati rabotnici na poletu na folkloristikata: Zirmunski, Bogatirev, Kravcov i dr. od SSSR, J. Matl od Avstrija, M. Braun od Zapadna Germanija i dr.

Otkako završi so svojata predvidena rabota, vo ovaa potsekcija beše prireden eden simpozium, na kojšto bea podneseni soopštenija-izveštai za denešnata položba na naukata za folklorot vo svetot. Medju ostanatite izveštai, kako prv od stranskite delegati, podnesov: »*Izveštaj za sostojbata na naukata za folklorot vo Jugoslavija*«. Osoben interes predizvika, vo diskusijata, i inaku, onoj del od mojot izveštaj vo kojšto se zboruva za ona što e storeno vo Makedonija, po Osloboduvanjeto: za naučnite trudovi od oblata na naukata za folklorot, za izdanijata na folklorni materijal, za novite otkritija na makedonski folklorni materijali: od Stanko Vraz, odnosno V. I. Grigorovič, Kuzman A. Sapkarev (H. Polenakovik'), od Cepenkov (K. Penušliski), od St. Verković (B. Rusić). Možev da konstatiram deka poveketo od sovjetskite i naučnicite od drugite istočni zemji, neinformirani za našite dostignanja na ova pole, pokažaa živ interes za rabotata nad našeto narodno tvoreštvo, pobaraa razmena na publikacii, i izjavija gotovnost da se zafatata so obrabotka na neкои problemi od oblata na makedonskiot folklor (N. I. Kravcov).

Vo vrska so referatot na bugarskiot delegat Cvetana Romanska: »Opštite osobenosti na bugarskite i srpskite ajdučki pesni« (održan na 3. IX.), učestvuva vo diskusijata. Kako što rabotele i postarite bugarski učeni, i Cv. Romanska makedonskite narodni pesni gi koristeše vo svojot referat, kako da stanuva zbor za bugarski narodni pesni, vpročem bez dovolna akribija davajk'i go naslovot na poznatiot Zbornik od narodni pesni na brak'ata Dimitrija i Konstantin Miladinovci (objaven vo Zagreb, 1861). Zaradi toa beše potrebno pred ovaa potsekcija — vo kojašto rabotea i do 150 učesnici na Kongresot — rabotite da se postavat pravilno, toest da se reče deka narodnite

umotvorbi od Makedonija se makedonski, pa bilo pod kakvo ime tie porano da bile pečateni (kako bugarski ili srpski) i deka, pokraj bugarskiot i srpskiot ep, postoi i makedonski ep, kojšto ima i dosta razvien ciklus na ajdučki pesni. Oddelno govorev za makedonskite ajdučki pesni, specijalno zadržuvajk'i se na pesnite za proslaveniot Kuzman Kapidan, koi pesni mu dale povod na slavniot makedonski poet Grigor Prličev da ja ispee svojata znamenita poema »Serdarot«, a na Vasil Iljoski, vo naše vreme, da ja napiše svojata drama »Kuzman Kapidan«. — Vo ovaa potsekcija beše mnogu uspelo predavanjeto na sovetiski akademik M. F. Rilski, »Ukrainskite dumi i istoriskite pesni«, što beše ilustrirano so izvedbata na nekolku pesni od strana na najpoznatiot ukrainski peać kobzarot Egor Movčan.

Résumé

LA FOLKLORISTIQUE AU CONGRÈS INTERNATIONAL DES SLAVISTES A MOSCOU 1958

Les auteurs présentent un rapport sur l'activité folklorique du Congrès international des slavistes à Moscou, du 1er au 10 septembre 1958. Cette activité se déroulait, en général, dans la section pour l'histoire littéraire, en sous-section spéciale pour les créations populaires. Il y avait, cependant, quelques communications de caractère folklorique aussi dans d'autres sections. Au centre de l'intérêt se trouvait la poésie épique populaire slave que, dans les communications et dans la discussion, on essayait d'éclaircir sous ses différents aspects. On vouait une attention particulière à la question des relations entre les littératures orale et écrite, à la question de cartographie des phénomènes folkloriques, etc. Les communications ont été publiées déjà avant le Congrès, de même les réponses à quelques questions que le Comité organisateur avait sou-mises déjà en 1958. Le prochain Congrès des slavistes (en 1964 à Sofia) devrait se vouer à l'étude de la poésie lyrique populaire, à ses questions de poétique et à la question de théorie générale.